

HALK SAęLIęI UZMANLARI DERNEęİ

11 EKİM DÜNYA KIZ ÇOCUKLARI GÜNÜ

BİLGİ NOTU

2012 yılından bu yana 11 Ekim tarihi kız çocuklarının eğitim, sağlık, güvenlik, beslenme, gelişim gibi haklarını eşit olarak kullanması ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık ve şiddete son verilmesi çağrılarının yapıldığı bir gündür.

Türkiye'de kadına yönelik şiddet her geçen gün artmakta ve maalesef güncel durumda toplumsal yapının çürüdüğüne işaret eden bir boyut kazanmaktadır. Kadın cinayetleri, fiziksel ve cinsel şiddet, artık sadece özel alanlarda değil, kamuya açık alanlarda da uluorta gerçekleşmektedir. Kız çocukları; eğitimden sağlığa birçok alanda toplumsal cinsiyet ayrımcılığına maruz kalmakta, çocuk yaşta evliliklerden kadın cinayetlerine kadar farklı derecelerde insan hakkı ihlalleri ile karşı karşıya kalmaktadır.

Kız çocuklarının yaşadığı bu zorlukların temelinde, en başta eğitimde fırsat eşitsizliği yatmaktadır. Türkiye'de, 2012 yılında uygulamaya konulan 4+4+4 eğitim sistemi sonrası kız çocuklarının okullaşma oranı ciddi şekilde düşmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2022-2023 verilerine göre, ilköğretimde yüzde 93.8, ortaokulda yüzde 91.2, liselerde ise yüzde 90'ın altında okullaşma oranları görülmektedir; okullaşma oranında erkekler ile kızlar arasındaki uçurum yıllar içinde değişmemektedir, kız çocukları erkeklerin gerisinde kalmaktadır (MEB, 2023; TÜİK, 2022). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, ülkedeki 22 milyon 738 bin çocuğun yüzde 33,7'si yoksulluk içinde yaşamaktadır (TÜİK, 2023). Bu koşullar altında büyüyen kız çocukları, erken yaşta zorla evlendirilmekte, istismara uğramakta ve hatta küçük yaşta anne olmaya zorlanmaktadır. Türkiye'de 2023 yılında 706 oğlan çocuğu ve 10471 kız çocuğu evlendirilmiştir (TÜİK, 2023).

Şiddeti önlemek ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gidermek amacıyla, tüm sektörlerin ve ilgili paydaşların ortak bir strateji ile harekete geçmesi gerekmektedir. Bu alanda, devletin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarının, eğitim kurumlarının ve özel sektörün birlikte çalışması büyük önem taşımaktadır. Ancak yasal düzenlemeler tek başına yeterli olmayacaktır. Toplumsal bir zihniyet dönüşümü ve eğitim programları ile bu mücadele desteklenmelidir.

Türkiye'de kız çocuklarına yönelik toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddeti önlemek için atılması gereken adımlar, temel olarak "Nairobi Taahhütleri" olarak bilinen International Conference on Population and Development 25 (ICPD25) Nairobi Zirvesi'nde belirlenen üç sıfır hedefi doğrultusunda planlanmalıdır:

1. Önlenebilir anne ölümlerinin sıfıra indirilmesi
2. Karşılanmamış aile planlaması ihtiyacının sıfıra indirilmesi
3. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin sıfıra indirilmesi

Tüm bu adımlar, Türkiye'de kız çocuklarının daha güçlü, eşit ve güvenli bir geleceğe adım atmasını sağlayacak kritik unsurlardır.

**HASUDER Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Üreme Sağlığı Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.*

HALK SAęLIęI UZMANLARI DERNEęİ

Kaynaklar

Milli Eğitim Bakanlığı, Kız Çocuklarının Okullaşma Oranları, 2023. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/kiz-cocuklarinin-okullasma-oranlari-rekor-seviyeye-ulasti/haber/27958/tr>

TÜİK, Cinsiyete göre 25 yaş ve üzeri nüfusta eğitimi tamamlama oranı, 2022. Erişim adresi: https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/icpd-tr-pdf_1.pdf

TÜİK, İstatistiklerle Çocuk 2023. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2023-53679>

TÜİK, Evlenme ve boşanma İstatistikleri, 2023. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2023-53707#>

UNFPA, Nairobi taahhütleri, Türkiye’de Üç Sıfıra Doğru, 2020. Erişim adresi: https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/icpd-tr-pdf_1.pdf